

Õiguskantsler

Teie 30.11.2022 nr

Meie 27.12.2022 nr 6-1/221818/2206754

Vanaduspensioniealiste maksuvaba tulu

Austatud avaldaja

Küsisite, miks ei rakendata kõigi vanaduspensioni saavate inimeste sissetulekule 1. jaanuaril 2023 jõustuvat maksusoodustust ning kas selline erinev kohtlemine on põhiseaduspärane. Täna Teid paljudele korda mineva küsimuse eest.

Neile, kes on läinud enne vanaduspensioniea saabumist nn paindlikule pensionile, tulumaksusoodustus tõepoolest ei laiene enne, kui nemadki on jõudnud vanaduspensioniiikka. Vanaduspensioni ikka jõudes saate seadusemuudatuse kohaselt ka Teie soodustusest osa.

2023. aasta 1. jaanuaril jõustuvate tulumaksuseaduse muudatuste järgi hakkab vanaduspensioniiikka jõudnud inimeste sissetulekule kehtima tulumaksusoodustus.

Alates sellest maksustamisperioodist, mil inimene jõuab vanaduspensioniiikka, arvatakse tema maksustamisperioodi maksustatavast tulust maha kuni kaheteistkümnekordse keskmise vanaduspensioni suurune summa ([tulumaksuseaduse](#) § 23⁵). See tähendab, et vanaduspensionieas saadud igakuine pension (kui pension on keskmisest vanaduspensionist väiksem, siis ka muu sissetulek) on keskmisele vanaduspensionile vastavas ulatuses maksuvaba. Keskmist vanaduspensioni ületavalt osalt tuleb ka pensionilt tulumaksu maksta. Maksusoodustuse ulatus kehtestatakse igal eelarveaastal riigieelarve seaduses. 2023. aastal on keskmine maksuvaba vanaduspension 704 eurot kuus ([2023. aasta riigieelarve seaduse](#) § 2 lg 11).

Teie kasutasite paindliku pensioni võimalust ning läksite vanaduspensionile enne pensioniea saabumist. Inimestel, kellele makstakse paindlikku pensioni enne vanaduspensioniea saabumist, ei ole tõepoolest võimalik tulumaksuseaduse §-s 23⁵ ettenähtud maksuvaba tulu kasutada.

Tulumaksuseaduse muutmise seaduse eelnõu seletuskirjas on öeldud, et niisugune valik on tehtud seetõttu, et ei soovita soodustada varast pensionile jäämist. On olukordi, kus enne vanaduspensioniea saabumist paindlikule pensionile minek on inimesele ainus tegelik valik, sest senisel töökohal jätkata ei saa ja uut sobivat ei leidu. See paraku ei muuda Riigikogu poliitilist otsustust põhiseadusvastaseks.

Paindlikku vanaduspensioni on võimalik määrata alates 2021. aastast. Piisava pensionistaaži korral on inimesel õigus vanaduspensionile jääda kuni viis aastat enne vanaduspensioniiikka

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

jõudmist. Samas on inimesel õigus pensioni saamist ka edasi lükata. Paindliku vanaduspensionini saamise ajal on inimesel õigus saada töötasu, samas võib paindliku pensioni saamise otsust iga kuu muuta ([riikliku pensionikindlustuse seaduse](#) § 25¹ lõiked 3 ja 4). Kui inimene jääb pensionile enne vanaduspensioniga, siis tema pensioni vähendatakse (riikliku pensionikindlustuse seaduse § 11¹ lõige 6). Näiteks kui inimene läheb pensionile viis aastat enne pensioniga, väheneb tema pension ligi 23 protsendi võrra. Seega suurendab võimalikult vara pensionile jäämine vaesusriski.¹

Paindlik pension töötati välja selleks, et soodustada vanaduspensioniiikka jõudnud inimeste pikemaajalist tööjõuturul osalemist: sellega sooviti anda inimestele pigem võimalus pensionile jäämist edasi lükata. Ehkki seadus annab inimesele võimaluse minna soovi korral varem pensionile, on teisalt tehtud selge maksupoliitiline otsus, et varasemat pensionile minekut ei soodustata. Parlament on pidanud oluliseks soodustada inimeste pikaajalisemat töötamist.

Riigikogul on maksude ja maksumäärade ning ka maksusoodustuste ja -vabastuste kehtestamisel avar otsustusruum (põhiseaduse § 113). Ka vanaduspensioniealiste sissetulekute maksuvabastus on üks parlamendi maksupoliitilisi valikuid. See otsus jääb põhiseaduse järgi lubatud raamidesse.

Kui vanaduspensioniealiste maksusoodustus jääb kehtima ka edaspidi, on ka Teil õigus vanaduspensioniiikka jõudes seda maksusoodustust saada. Seni rakendatakse Teie tulu maksustamisel tulumaksuseaduse §-s 23 ettenähtud üldist maksuvaba tulu, mille suurus võib sõltuda Teie sissetuleku suuruselt.

Kui peate vastuvõetamatuks, et vanaduspensioniealistele kehtiv maksuvaba tulu Teie sissetulekutele veel ei rakendu, ning Teil on peale pensioni ka muid sissetulekuid, millest ära elada, võite taotleda pensioni maksmise peatamist ([riikliku pensionikindlustuse seaduse](#) § 25¹) või pensioni vähendamist (õigus taotleda 50 protsenti pensionist), nii et Teie sissetulek ei oleks suurem kui üldine maksuvaba tulu. Vanaduspensionini peatamise avalduse leiate Sotsiaalkindlustusameti [kodulehelt](#).

Riikliku pensionikindlustuse seaduse § 11¹ lõike 7 kohaselt rakendatakse vanaduspensionini suurust suurendavat kordajat, kui inimene on maksmise peatanud või pensioni suurust vähendanud ning hiljem selle maksmist jätkatakse või pensioni suurendatakse.

Austusega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Kristi Lahesoo 693 8409
Kristi.Lahesoo@oiguskantsler.ee

---

¹ Vt [tulumaksuseaduse muutmise seaduse](#) eelnõu (469 SE) seletuskiri eelnõu esimesel lugemisel, lk 3.